RASPOETIN

RUSSISCHE ONTHULLINGEN door Herman Theodor von Zancka. Geautoriseerde vertaling van Mevrouw D. Logeman—Van der Willigen

(Vervolg.)

Gregorij Jefimytj wist zich deze teruggewonnen en haast nog vastere macht, waarover hij beschikte, goed te benutten. Hij begreep dat zelfs de machtige czaar er zich bewust van moest zijn dat hij zich voor goddelijke machten gebogen had, en begon een streng régime. Hij dwong den czaar zijn zonden aan hem te biechten, en toen deze het gedaan had en de scheldwoorden, waar Raspoetin hem uit naam des hemels mee overlaadde, had aanhoord, meende hij Gods vrede verkregen te hebben, iets wat zijn geweten hem nog nooit veroorloofd had.

En Raspoetin verzuimt niet om den adem der genade te laten zweven over het hoofd van den heerscher over alle Russen, en door deze religieuse kwakzalverij is hij langzamerhand even onontbeerlijk geworden voor den czaar als ooit voor de keizerin en de hofdames. Enkele dames lachen hem uit, andere verafschuwen hem, maar de meesten zijn overtuigd dat een bezoek aan Raspoetin haar ziel redding zal geven, of in ieder geval eenige tijdelijken vooruitgang.

Aandoenlijk eendrachtig aanbidden zij hem. Afgunst mag onder de begenadigden niet voorkomen.

Door het succes werd Gregorij Jefimytj steeds stoutmoediger en zijn manier van optreden gaat alle beschrijving te boven. Midden op den dag, terwijl zij volop aan het werk waren, riep hij hooge ambtenaren bij zich om hen dan urenlang in zijn wachtkamer te laten zitten, of hen heel eenvoudig de deur uit te zetten als hij het in zijn hoofd kreeg om de een of andere voorname dame in zijn auto te laten afhalen; dan genoot men het hoogst stichtende gezicht van een monnik als knecht naast den chauffeur op den bok te zien zitten! Want Raspoetin houdt zich streng aan het geestelijke, en heeft altijd een monnik bij zich of priester die dienst doet als een soort van kamerheer en een oude vrouw, die hij uit Pokrovskoje heeft meegebracht.

Na getracht te hebben om hem om te koopen, wat volmaakt mislukte omdat Raspoetin over onbeperkte middelen beschikt, besloten de oorlogsgezinden om hem te vermoorden. Reeds vroeger had men dat plan gehad, maar er was geen geschikt werktuig voor te vinden. Maar nu was Manusevitj Mannilov er, die verstandiger was.

Hij ontdekte een jonge, zeer schoone vrouw, die twee jaar geleden in de gevangenis geworpen was, omdat zij Raspoetin in het publiek op straat met scheldwoorden overladen had en hem met den dood gedreigd had, omdat hij haar in den steek had gelaten. Tot algemeene verbazing was Raspoetin voor het gerecht verschenen om een eed af te leggen dat hij die vrouw nooit gezien had, nog minder haar verleid. Hij verklaarde ook dat God hem geopenbaard had dat zij door den duivel bezeten was en in de gevangenis gezet moest worden, maar dat men haar den dienst bewijzen moest om door bezweringen den boozen geest uit haar te zien verdrijven.

Dit alles werd door de rechtbank in het protocol opgenomen, en hoewel het Russische civiele recht het gerechtelijk begrip van „door den duivel bezeten zijn" niet kent, werd er toch besloten dat Anna Petrovna voorloopig maar gevangen genomen zou worden.

De slimme Manusevitj Mannilov zocht haar in de gevangenis op, bewerkte haar invrijheidsstelling en nam haar onder behandeling. Indien de arme vrouw vroeger niet door den duivel bezeten was, dan werd zij het nu. Het idée fixe dat God haar gezonden had om Raspoetin te straffen, was in de gevangenis nog in kracht toegenomen, en zij was bereid om te doen wat men van haar verlangde. Men wachtte een dag af, waarop Raspoetin in Petersburg zou zijn, en terwijl de agent buiten de wacht hield om haar na het welgeslaagde attentaat te arresteeren, d.w.z. haar te beschermen tegen de handen der officieele politie, vroeg zij een audiëntie aan en verkreeg die. Merkwaardig genoeg werd zij niet gevisiteerd, wat de bezoekers van Raspoetin anders altijd worden. Zij zag er nog zeer knap uit, wat zeker wel de reden was, dat men haar liet passeeren. — Zij had een lang mes tusschen de knieën verborgen. Zoodra zij binnen was, trok zij 't mes uit en bracht Raspoetin 'n diepe wonde in den linkerarm toe. Toen zij bemerkte, dat dit niet voldoende was, hief zij den arm nog eens voor een stoot op en trof hem in de borst. Maar het lot wilde dat het mes afstiet op een klein Madonna-beeldje dat Raspoetin altijd op de borst droeg. Daar brak de punt op af, en het mes kwetste hem even onder het hart, ernstig, maar niet gevaarlijk. Er ontstond natuurlijk een algemeene ontsteltenis. Raspoetin werd naar het ziekenhuis gebracht, de vrouw werd gearresteerd door de daarvoor uitgezonden detectives en naar een krankzinnigengesticht gevoerd, waar een omgekochte dokter haar voor ontoerekenbaar verklaarde en bevel gaf haar levenslang op te sluiten. Zij zit nog opgesloten.

Raspoetin lag lang ziek, en toen de wereldoorlog uitbrak, was hij in het Zuiden voor zijn gezondheid. Menigeen gelooft dat als hij ter plaatse geweest was toen de beslissing voor den oorlog genomen werd, hij dien verhinderd zou hebben. En het is waar dat zijn macht groot is en dat hij steeds voor den vrede werkt. Maar in de dagen der beslissing, in Juli 1914, was de zaak reeds te ver gekomen om veranderd te kunnen worden. De beslissende stap was genomen. Rusland had reeds gemobiliseerd om partij te kunnen trekken van het voordeel om de anderen vóór te zijn, een voordeel dat men benutten wilde omdat keizer Wilhelm niet in Berlijn was. Dit was niet de laatste maal dat men een aanslag deed op het leven van Raspoetin, maar de volgende aanslag had onder den wereldoorlog zelf plaats. Men heeft mij verteld dat het centrum van deze samenzwering een zeer aanzienlijk ambtenaar was en dat die alleen mislukte omdat een der samenzweerders, een ontslagen monnik, na het geld voor den moord aangenomen te hebben, weigerde dien te volbrengen en in plaats daarvan alles aan den czaar mededeelde *).

WAT ER WEL EENS ZOU KUNNEN GEBEUREN . . .
. . . . wanneer de mijnoorlog nog lang duurt: bij het al-maar-dieper-graven, zou men wel eens bij de tegenvoeters kunnen aanlanden.

Raspoetin leeft nog en heeft zijn macht getoond door te bewerkstelligen dat grootvorst Nikolajevitj niet langer het opperbevel over het leger heeft. Zoolang de oorlog duurt is de grootvorst een beslist tegenstander geweest van alle plannen voor een afzonderlijken vrede. Even energisch heeft Raspoetin gewerkt voor een verzoening met Duitschland. Men heeft gezegd dat hij door de Duitschers was omgekocht, maar ik geloof niet dat dit waar kan zijn, want Raspoetin heeft er geen enkel belang bij om zich te laten omkoopen. Hij beschikt over veel grooter geldmiddelen dan hij ooit gebruiken kan.

Raspoetin beschouwt nu eenmaal den oorlog als een werk des duivels.

Zooals algemeen bekend is, was er een oogenblik ernstig kwestie van een vrede tusschen Rusland en Oostenrijk-Duitschland, en zonder twijfel was Raspoetin een groote voorstander van deze plannen. Maar zooals eveneens algemeen bekend is, behaalde de oorlogspartij toen een beslisten triomf en men slaagde er o.a. in om den liberalen minister van landbouw, Krivosjein, die een zeer groot vredesman was, af te zetten. Wat dit voor Raspoetin beteekende, is moeilijk te zeggen. Het is moeilijk te gelooven dat hij zijn macht over den czaar verloren zou hebben, maar het is duidelijk dat de czaar in zulke beslissende kwesties persoonlijk niet veel te zeggen had. Zelfs een grooter persoonlijkheid dan hij zouden de omstandigheden wel wat al te machtig geweest zijn.

*) Chvostov, de Russische minister van binnenlandsche zaken, als zoodanig de hoogste chef der politie, trachtte door een zekeren Rsjevski den monnik Iliodor over te halen om Raspoetin te vermoorden. Toen Rsjevski ontdekt werd, verried hij de plannen van Chvostov, die ontslagen werd en uit Petersburg verbannen.

DERTIENDE HOOFDSTUK.

In het begin van het voorjaar van 1914, had ik een tijdlang bemerkt dat ik bewaakt werd, door wien en waarom kon ik niet uitvinden. Vis à vis mijn superieuren had ik het beste geweten, al kon ik van dit belangrijke moreele bestanddeel van den mensch ook niet hetzelfde zeggen in andere opzichten. Zoo goed ik kon deed ik mijn werk, dat menigmaal onaangenaam en moeilijk genoeg was; ik vervloekte het menigmaal, maar kon er mij toch niet aan onttrekken. Waarom ik bewaakt werd, wist ik dus niet, maar ik deed alsof ik niets bemerkte en besloot er bij gelegenheid Vladimir Alexandrovitj eens naar te vragen. Ik dacht er even over om mij voor te stellen aan den onbekende, die mij als een schaduw in restaurants en café's volgde. Maar ik deed het niet, omdat het de ontevredenheid mijner superieuren zou opwekken. Op zekeren dag kreeg ik toen heel onverwacht de verrassende oplossing van het raadsel.

In mijn woning kwam n.l. iemand naar mij toe, dien ik nog nooit gezien had, en niet dezelfde was als degeen die mij volgde. Hij stelde zich voor als Meneer Max Leopold, vroeg of wij een oogenblik ongestoord samen konden praten.

„Ga uw gang," antwoordde ik, terwijl ik mijn onbekenden gast de onvermijdelijke sigaret aanbood.

Hij begon nu een lang, zeer omslachtig ingekleed verhaal. Het bleek dat hij wist dat ik uit een der Oostzee-provincies kwam, dat ik van een oude Duitsche familie afstamde en dat ik zoo en zoo lang in dienst der geheime politie was.

„Mag ik vragen, waaraan ik die vleiende aandacht die u mij blijkbaar geschonken heeft, te danken heb?"

„Ik ben u natuurlijk een verklaring schuldig."

„Ik ben bepaald nieuwsgierig."

„Wilt u mij eerst uw eerewoord geven dat u niemand vertellen zult, wat ik u nu zeggen zal?"

„Neen."

De man scheen verbaasd te zijn over mijn antwoord, maar vond zeker toch dat hij al te ver gegaan was om terug te krabbelen. Daarom zeide hij, na een oogenblik nagedacht te hebben:

„Wij zijn tot de conclusie gekomen dat u zeer goed op de hoogte is van verscheidene dingen, die voor ons van groot gewicht konden zijn. Wilt u alles wat u weet tot onze dispositie stellen?"

„Tot de dispositie van wie? Ik heb het genoegen niet om te weten over wie u het heeft."

„Tot de dispositie van een vreemde mogendheid."

„Welke vreemde mogendheid?"

„Dat moet u onverschillig zijn, als u er maar goed voor betaald wordt."

„Meneer, ik ben inderdaad stom van verbazing."

Hij haalde een chequeboek uit zijn zak en stak het mij toe.

„Zooals u ziet, staan er aanzienlijke sommen tot mijn beschikking, en ik ben bereid om u drieduizend roebel uit te betalen, als u al mijn vragen beantwoordt en mij vertelt wat u van de Russische toestanden weet."

Ik gat hem het chequeboek terug en vroeg:

„Hoe durft u mij zulk een voorstel doen? Zooals u weet, ben ik politieagent, en ik kan ieder oogenblik mijn superieuren opbellen en maken dat er alle kans is dat u gehangen wordt. Verklaar u nader!"

„Vijfduizend roebel," zeide hij.

Ik ging naar de deur, waar de telefoon hing. . . .

„U zult geen antwoord krijgen," zeide hij. „Sinds gisteren avond is de leiding van heel het huis afgesneden, en ik heb al mijn toebereidselen gemaakt om te kunnen vluchten. Ik weet er middelen op, dat verzeker ik u. Waar ik mij verstop, kan nooit iemand mij vinden. Zesduizend roebel."

Ik zweeg. Ik wil niet ontkennen dat allerlei gedachten mij door het hoofd flitsten. Meneer Max Leopold keek mij vorschend aan.

„Denk er over tot morgen," zeide hij. „Als u posterestante een brief aan Max Leopold schrijft van welken inhoud ook, dan weet ik dat u op mijn voorstel ingaat Indien u geen zesduizend roebel verdienen wilt, schrijft u niet en is de zaak afgeloopen. Ik wil er ondertusschen nog even den nadruk op leggen dat als u ernstig genegen is om bij ons in dienst te treden, u ons dan zulke gewichtige diensten bewijzen kunt, dat we u gaarne tienduizend roebel opeens uitbetalen. Bedenk dat zesduizend roebel een heel aardig sommetje is. Het geld speelt voor ons geen rol. Ik ben bereid u een cheque in blanco achter te laten."

„Weet u niet dat spionnen niet met cheques te betalen zijn?"

(Wordt vervolgd).